

Datum 2015-10-27
Darienummer 1.3.1-Å2015-806
Näringsdepartementet 103 33 Stockholm

Dokumenttyp
Remissvar

Uppgiftslämnarservice för företagen (N2015/3074/FF)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket arbetar för att det ska vara enkelt att bli och vara företagare. I det arbetet är förenkling av regler en viktig del. Tillväxtverkets roll är att driva på och utveckla förenklingsarbetet i samverkan med departement, myndigheter, kommuner och näringsliv.

Sammanfattning av Tillväxtverkets svar

Tillväxtverket anser att:

- Digitaliseringen ger oss möjligheter att åstadkomma kraftfulla förenklingar för företagen och effektivisering för myndigheterna. För att få full utväxling av de investeringar som görs i systemet för uppgiftslämnande krävs att fler myndigheter ansluter och att det skapas goda förutsättningar för det. Vissa anslutningar bör vara obligatoriska.
- För att ta tillvara digitaliseringens möjligheter att möta företagens behov av förenklingar bör arbetet framöver drivas utifrån en bredare ansats och inrymma fler lösningar och insatser, exempelvis maskinell integration. Kommunerna måste inkluderas i arbetet. Tjänsterna inom uppgiftslämnarservice måste vidareutvecklas för att skapa större nytta.
- Företagens olika förutsättningar och behov framgår inte av betänkandet och behöver därför konkretiseras ytterligare för att kunna vara vägledande för fortsatta insatser. Det innefattar även behov av behörighetslösningar för företagens ombud. Tillväxtverket har påbörjat en sådan behovsanalys.
- Företagen måste involveras i utformning, prioritering och utvärdering av lösningar. Tillväxtverket är av uppfattningen att det kan genomföras med annan metodik och på ett mer effektivt sätt än genom föreslagen form för företagsdataforum.
- För att kunna erbjuda företagen en samlad bild över sina uppgiftskrav, översikt över uppgifter och samlad elektronisk kommunikation måste de för företagen viktigaste myndigheterna ansluta till de olika delarna i infrastrukturen för uppgiftslämnarservice. Uppgiftskravsregistret bör utvecklas för att även kunna fungera federerat så att de mest relevanta uppgiftskraven kan hämtas direkt från berörda myndigheter. Kartläggning av

alla uppgifter i samtliga uppgiftskrav enligt utredningens förslag motsvarar inte nytta i förhållande till kostnader.

- Det krävs styrning och förutsättningar för statliga myndigheter, länsstyrelser, landsting och kommuner att ansluta till systemet för uppgiftslämnande. Förordningsstyrning är en lämplig styrform för arbetet. Men eftersom systemet är under utveckling och den tekniska utvecklingen går fort bör inte förordningen vara för detaljerad i hur arbetet ska genomföras. Förordningen bör fokusera på att lösa juridiska hinder och ange effektmål för arbetet.
- Effekterna av arbetet bör följas upp för att säkra nyttorealiserings. Uppföljningen måste dock läggas på en rimlig nivå i förhållande till förenklingsinsatserna för att skapa så stort utrymme som möjligt för förenklararbetet.
- Myndigheter måste enklare kunna dela uppgifter mellan varandra. Hinder i form av sekretesslagstiftning och avgifter som hindrar återanvändning av information måste identifieras och undanröjas.
- Det ligger väl i linje med Tillväxtverkets uppdrag inom förenklararbetet på nationell, regional och lokal nivå att ha en samordnande roll i linje med utredningens förslag om samverkanspunkt. Arbetet bör dock ske i mycket nära samverkan med framför allt Bolagsverket och Skatteverket.

Digitaliseringen skapar möjligheter för förenkling

Regelkrångel är fortfarande ett av de största hindren för tillväxt i företagen. Genom digitalisering kan myndigheterna skapa kraftfulla förenklingar för företagen, samtidigt som effektivitet och kvalitet inom myndigheterna ökar. Tyvärr tenderar Sverige att halka efter i jämförelse med andra länder när det gäller utveckling av e-förvaltningen. Den trenden måste vi vända för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för konkurrenskraft och ökad sysselsättning i Sveriges företag.

Tillväxtverket välkomnar därför satsningar på att minska och förenkla företagets uppgiftslämnande. För att få full utväxling av de initiala investeringar som måste göras är det viktigt att de hinder som finns för utveckling av e-tjänster med utgångspunkt i företagets behov hanteras. Att de för företagen mest centrala myndigheterna är anslutna till systemen krävs för att öka företagets användning av e-lösningar och på så sätt nå de förenklingseffekter som eftersträvas. I vissa fall kan det krävas obligatorisk anslutning enligt prioriterad anslutningsplan, exempelvis till Mina meddelanden.

Förenkling med utgångspunkt i företagets behov

Tillväxtverket ser ett tydligt behov av att bedriva förenklararbetet i en bredare ansats än uppgiftslämnarservice. Olika företag har olika behov av lösningar beroende på fas i företagandet, bransch, storlek, vem i företaget som hanterar olika typer av uppgiftslämnande etc. Det kan handla om att inrymma lösningar för maskinell integration, behörigheter för ombud och kompetenshöjande insatser i de små företagen för att öka användningen av digitala tjänster.

Behovsbilden är inte tydlig i utredningen och det är därför viktigt i det fortsatta arbetet att fånga upp och analysera företagets behov för att kunna identifiera, prioritera och genomföra de insatser och anslutningar som skapar störst nytta. Inom ramen för det

pågående arbetet med kartläggning av uppgiftskrav och utveckling av stöd för uppgiftslämnande på verksamt.se har Tillväxtverket påbörjat en behovsanalys.

Tillväxtverket bedriver även, tillsammans med Bolagsverket och SKL, ett projekt med målet att skapa ett samlat guidadstöd från det offentliga för restaurangföretagare på verksamt.se. Det är ett regeltungt och komplext område som är svårt att överblicka. Syftet är även att testa och vidareutveckla systemet för uppgiftslämnande och att få en bättre bild av företagens behov i en myndighetsövergripande process som involverar aktörer på alla nivåer: lokalt, regionalt och nationellt. Arbetet bedrivs som ett pilotprojekt med ambitionen att det ska kunna växlas upp och omfatta fler branscher. Kommunerna är en central aktör för företagen och därför är det viktigt att de ingår i det fortsatta arbetet.

Användartester visar att den slutanvändarfunktionalitet som redan levererats på verksamt.se har tillfört nytta för företagen samtidigt som det också är tydligt att det finns en stor utvecklingspotential. Bra stöd på verksamt.se kräver att uppgiftskravsregistret vidareutvecklas med större fokus på prioriterade förenklingar för företagen och att fler myndigheter bidrar med information om vilka uppgiftskrav de har gentemot företagen. En viktig del i att realisera utvecklingspotentialen är att utvecklingen på verksamt.se koordineras med den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter, Mina meddelanden och uppgiftskravsregistret för att kunna utgöra en gemensam grund för att stödja företagarens processer vid uppgiftslämnande.

Nationella behörighetslösningar behövs

På företag är det vanligt att någon annan än firmatecknaren arbetar med uppgiftskrav. I dagsläget använder sig olika myndigheter av olika typer av lösningar för ombudsbehörigheter. Många myndigheter saknar lösningar för ombud. Tillväxtverket bedömer att nyttan för företagen och användandet av offentliga e-tjänster skulle öka om nationella behörighetslösningar togs fram och det blev lättare för företag att hantera behörigheter för ombud.

Involvera företagen i utvecklingen

Företagens möjlighet att påverka införandet är mycket viktig. Tillväxtverket bedömer dock att utredningens förslag att inrätta ett Företagsdataforum enligt samma struktur som Regelrådet är olämpligt för arbetet med uppgiftslämnarservice. Bland annat eftersom denna struktur saknar regelbunden dialog mellan rådet och regelgivarna. Tillväxtverket anser att den regelbundna dialogen är nödvändig för att tjänsterna ska kunna utformas utifrån företagens behov. Dialogen måste ske på ett sådant sätt att företagen och deras företrädare löpande involveras i utvecklingsarbetet och därigenom aktivt bidrar till att påverka systemets utformning. Det bör ske genom en kombination av olika metoder som används vid utveckling av nya IT-system. Exempelvis tidiga samråd, fokusgrupper, behovsanalyser, kundresor, användartester av koncept och utvärdering av realiserade lösningar. Den typen av användarinvolvering är mer flexibel och kan anpassas efter olika prioriterade målgrupper, fördelade på exempelvis företagsstorlek eller bransch.

Kartläggning och register över uppgiftskrav

Tillväxtverkets uppfattning är att det finns ett behov av att kunna erbjuda små företag en samlad överblick på verksamt.se över uppgiftskrav som de har gentemot det offentliga. Det förutsätter att de mest relevanta uppgiftskrav som berör små företag finns enhetligt kartlagda och beskrivna. Kartläggningen bör kunna genomföras så att det som behövs för att nå de främsta nyttor som företagen efterfrågar prioriteras. Även andra åtaganden som företagen har gentemot det offentliga skulle kunna vara intressanta att inrymma i överblicken.

Den föreslagna definitionen av uppgiftskrav i förordningen är problematisk då den utesluter vissa krav som företagen skulle ha nytta av att få information om samtidigt som den innefattar krav som inte är relevanta för företagen. Exempelvis omfattar definitionen av uppgiftskrav enligt utredningens författningskommentar inte uppgifter som myndigheterna kräver in i samband med tillsyn. I de fall företagen har nytta av att sådana uppgifter finns kartlagda i uppgiftskravsregistret anser Tillväxtverket att det är viktigt att en sådan kartläggning kan göras. Tillväxtverket anser att det är viktigt att företagets behov styr.

Genom att Tillväxtverket får föreskrifträtt kan innehåll i uppgiftskravsregister snabbare anpassas efter de behov företagen har än med en detaljerad förordning. Tillväxtverkets uppfattning är att denna typ av frågor löses bäst i samarbete med de offentliga aktörer som deltar i arbetet.

Den uppgiftskravstjänst som utvecklats för att kunna samla och visa uppgiftskrav från alla myndigheter bör kompletteras med federerade lösningar där kartläggande myndigheter får möjligheten att ansvara för att hålla information om sina uppgiftskrav i sina egna datasystem. Uppgiftskraven kan då hämtas därifrån för att visas ut på verksamt.se. En sådan arkitektur är betydligt mer flexibel och lättare att bygga ut och hantera.

För närvarande finns det inte någon information om fullgörandekostnaderna i uppgiftskravsregistret. För att en sådan uppskattad belastning ska bli användbar måste ett mycket stort arbete göras. Tillväxtverket har erfarenheter av arbetet med databasen Malin. Såväl Tillväxtverket som regeringen drog slutsaten att kostnaderna för att mäta företagens administrativa kostnader var för stora i förhållande till nyttan vilket ledde till att mätningarna upphörde. Tillväxtverket kan, baserat på tidigare erfarenheter, med stor säkerhet dra slutsaten att denna typ av mätning inte är kostnadseffektiv. Följaktligen anser Tillväxtverket att den 6 punkten i 9 § bör tas bort.

Selektering av uppgiftskrav

I utredningen beskrivs på några ställen svårigheten för en företagare att söka fram exakt de uppgiftskrav som gäller för ett specifikt företag. För att lösa detta problem redogör utredningen (s. 83) bland annat för en lösning där företagaren med hjälp av SNI-kodssystemet söker fram uppgiftskraven. Tillväxtverkets analys visar att SNI-kodssystemet inte kan fungera som en mekanism för att ge en tillräckligt hög precision i selekteringen av uppgiftskrav för ett specifikt företag. Många av uppgiftskraven är dessutom händelsestyrda och aktualiseras till exempel vid ansökan om ett tillstånd eller ett bidrag.

Tillväxtverkets bedömning är därför att det kommer att vara nödvändigt att utveckla någon form av guidad väg där företagaren själv beskriver sin verksamhet på ett strukturerat sätt så att en selektering av uppgiftskrav kan ske. Som nämnts ovan pågår

ett arbete med att ta fram ett guidadstöd för restaurangföretag med målet att utveckla funktionalitet för selektering av uppgiftkrav för flera branscher.

Återanvändning av uppgifter

Att kartlägga och kontinuerligt uppdatera alla uppgifter (motsvarande alla rutor i alla blanketter) i alla uppgiftskrav hos angivna myndigheter är ett mycket omfattande arbete som kräver stora resurser. Ett sådant arbete motiveras enligt Tillväxtverkets bedömning inte av den nytta som skulle kunna nås. Det finns enklare sätt att identifiera uppgifter som företagen lämnar till många myndigheter som kan ligga till grund för anslutning till den sammansatta bastjänsten och informationsutbyte mellan myndigheterna. Ett sätt är att arbeta med information inom olika kluster där arbetet med ekonomisk räkenskapsinformation (XBRL) är ett exempel. Ett annat sätt är att utgå från vilka behov företagen ser. Därför anser Tillväxtverket att den 4 punkten i 9 § i förordningsförslaget ska tas bort.

De grundläggande uppgifterna finns idag inte i uppgiftskravsregistret och Tillväxtverket anser att förordningen inte bör reglera var de ska finnas. I dagsläget är det enligt Tillväxtverkets bedömning lämpligt att Bolagsverket, som har ansvaret för den sammansatta bastjänsten, håller information om de grundläggande uppgifterna. Den 3 punkten i 9 § bör därför tas bort.

Tillväxtverket bedömer att arbetet med uppgiftslämnarservice kommer att nå bättre resultat om avgifter mellan myndigheter inte får tas ut inom ramen för detta arbete. Tillväxtverket delar E-delegationens analys på detta område (SOU 2015:66 s. 28): delegationen anser att skyldigheten att betala avgifter för information myndigheter emellan motverkar regeringens övergripande mål med e-förvaltningen och försvårar ett ändamålsenligt nyttjande av myndighetsinformation.

Sekretesslagstiftning som hindrar informationsutbyte mellan myndigheter måste ses över.

Eget utrymme

Utredningen har berört frågan om digitala lagringsytor som har kommit att betecknas "eget utrymme" eller "elektroniskt förvar". E-delegationen ger bland annat i SOU 2014:39 uttryck för en delvis annan syn på tillämpningsområdet för 2 kap. 10 § första stycket. Tillväxtverket delar E-delegationens tolkning. En annan tolkning som innebär att befintliga e-tjänster inom offentlig förvaltning måste byggas om skulle vara mycket kostsam för samhället. Användarvänligheten i många av e-tjänsterna skulle försämrast drastiskt vilket skulle påverka användningen negativt.

Förordningsstyrning

Tillväxtverket välkomnar förordningsstyrning av arbetet med uppgiftslämnarservice. För att arbetet ska ge så goda resultat som möjligt och bli effektivt är det viktigt att förordningen utvecklas i takt med att arbetet fortskrider.

Förordningens huvudfunktion bör enligt Tillväxtverket vara att ange inriktning och mål för arbetet samt att lösa juridiska hinder. Det är även bra att förordningen pekar ut ett antal myndigheter som är skyldiga att bland annat kartlägga sina uppgiftskrav. Samtidigt vill Tillväxtverket betona att en total kartläggning och kontinuerlig

förvaltning av alla uppgiftskrav inte är effektiv. En löpande prioritering baserad på företagets behov behöver göras.

Tillväxtverket ser problem med utredningens författningsförslag eftersom det innehåller detaljstyrning av sådant slag som på kort tid kan bli inaktuell på grund av den tekniska utvecklingen. Det gäller exempelvis skrivningar om vilka delar och information systemet för uppgiftslämnarservice ska innehålla, exempelvis "ett register" för uppgiftskrav och att uppgiftskravsregistret ska innehålla "de olika tillvägagångssätt som företagen kan använda för att fullgöra uppgiftskravet". I det förstnämnda fallet kan det exempelvis bli aktuellt med en federerad lösning där myndigheterna själva håller sin registerdata. I det andra fallet kan utvecklingen gå mot att den statliga förvaltningen använder en gemensam e-tjänstekatalog för att tillgängliggöra information om sina e-tjänster.

Det är viktigt att de myndigheter som är mest relevanta för företagen deltar i arbetet. Urvalet bör baseras på behovsanalyser. Såväl kommuner, landsting, länsstyrelser som många statliga myndigheter kan behöva bidra i arbetet för att det ska bli framgångsrikt. Därför behöver förordningen tydligare visa att även dessa aktörer vid behov bör inkluderas i arbetet. I 5 § förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte finns följande text: till infrastrukturen får även kommunala myndigheter anslutas. En sådan lösning kan användas för att tydligare inkludera fler aktörer än de statliga myndigheter som anges i bilagan. Detta kan kompletteras med att regeringen varje år pekar ut nya myndigheter som ska delta i arbetet och som därför läggs till i bilagan till den föreslagna förordningen. Tillväxtverket deltar gärna aktivt i arbetet med att utveckla förordningen.

Föreslaget ikraftträdandedatum för förordningen är för tidigt och bör ses över. Detta bland annat i syfte att alla de kartläggande myndigheter som finns med i bilagan till förordningen ska hinna kvalitetssäkra sina uppgiftskrav.

För att kunna arbeta behovsdrivet på ett flexibelt sätt förordar Tillväxtverket en modell med tilldelning av medel till en central pott för att kunna finansiera exempelvis kartläggning hos statliga myndigheter som inte finns med i bilagan till förordningen samt kartläggning hos länsstyrelser, landsting och kommuner.

Samspel med tjänstedirektivets krav

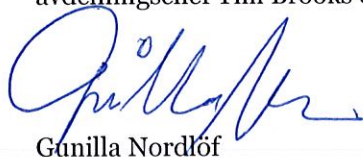
Tillväxtverket ska enligt förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden tillhandahålla elektronisk information om tillstånds- och registreringskrav för tjänsteföretagare vid en gemensam kontaktpunkt (verksamt.se). Det ska även finnas funktionalitet för att genomföra elektroniska ansökningar via verksamt.se.

Register med uppgifter om de tillståndskrav som Tillväxtverket ska tillhandahålla enligt förordningen motsvarar delar av de uppgiftskrav som omfattas av den föreslagna förordningen om företagets uppgiftslämnande. Tillväxtverket anser därför att det är angeläget att den nya förordningen om företagets uppgiftslämnande utformas så att den ligger i linje med genomförandet av tjänstedirektivets krav. Uppgiftskrav som omfattas av de båda regelverken måste även i fortsättningen kunna presenteras för företagen i samma elektroniska funktion.

Samverkanspunkt

Arbetet med att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande ligger väl i linje med Tillväxtverkets förenklingsarbete på nationell, regional och lokal nivå. Det finns många synergier mellan de uppdragen och Tillväxtverket har gärna en samordnande roll i detta arbete i linje med utredningens förslag om samverkanspunkt. Arbetet måste dock ske i mycket nära samverkan med exempelvis Bolagsverket och Skatteverket som ansvarar för delar av den elektroniska infrastrukturen. När det gäller anslutningar till de olika delarna av systemet bör arbetet utgå från subsidiaritetsprincipen. Det är viktigt att den samordnande rollen vad beträffar anslutningsstrategin bara rör de delar där det krävs samordning och helhetsperspektiv. Vad gäller anslutning av kommuner, länsstyrelser och landsting ser Tillväxtverket gärna att Regeringen utser samordnande aktörer för var och en av dessa tre grupperingar för att underlätta koordineringen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Michael Heuman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Gunnar Wennerholm, Johanna Hjärtberg, Kristina Lindskog, Kristina Ljungdahl, Magnus Lundsten, enhetscheferna Anna Johansson och Stefan Ernlund samt avdelningschef Tim Brooks deltagit.

Gunilla Nordlöf

Michael Heuman

